



Valsts prezidenta Egila Levita uzruna diskusijā par Latvijas interesēm un iespējām ANO saistībā ar organizācijas 75. gadskārtu

Publicēts: 27.07.2020.

Egils Levits

Ārlietas



Godātie klātesošie!

Apvienoto Nāciju Organizācija (ANO) kā galvenā pasaules valstu organizācija ir dibināta pirms 75 gadiem. Tajā laikā pasaule bija pavisam citādāka. To dibināja 51 valsts, un mēs tur nebijām, jo mēs bijām *izdzēsti* uz laiku, kā mēs tikai vēlāk to redzējām, no pasaules kartes. Tādēļ viens no pirmajiem mērķiem mums bija tūlīt pēc tam, kad Latvijas valdība tika starptautiski atzīta 1991. gada 21. augustā, iestāties Apvienotajās Nācijās. Dažas nedēļas vēlāk mēs jau bijām Apvienoto Nāciju pilntiesīga locekle. Tas bija apstiprinājums Latvijas valstiskumam un atgriešanās starptautiskajā aprītē.

Šajos nepilnajos 30 gados mēs esam bijusi ļoti aktīva Apvienoto Nāciju dalībvalsts un piedalījusies dažādos forumos un dažādās Apvienoto Nāciju politikās, to veidošanā. Protams, Apvienotajās Nācijās ir nedaudz vairāk nekā 190 dalībvalstu, un mēs esam viena no tām, ne kā lielākā valsts, bet gluži arī ne mazākā. Šajā forumā ir jāprot pareizi un efektīvi pārstāvēt savas intereses un vienlaikus arī Eiropas un globālās intereses, un tas mums ir lielā mērā izdevies. Tādēļ tagad Latvija ir gatava *startēt* arī uz Apvienoto Nāciju Drošības padomi, kas ir galvenais Apvienoto Nāciju orgāns ar vislielāko nozīmi un prestižu. Šeit mēs sekojam mūsu kaimiņiem Igaunijai un Lietuvai un varam izmantot gan viņu pieredzi, gan, protams, arī citu valstu pieredzi.

Pašreizējā fāzē mūsu pirmais uzdevums ir tikt ievēlētiem Drošības padomē, taču vienlaikus otrais uzdevums ir domāt par to, ko mēs, tur ievēlēti, darīsim. Abi uzdevumi ir jārisina vienlaikus, jo mēs nevaram vienkārši *tukši startēt* uz Drošības padomi, bet mums vajag arī zināt, ko mēs tieši gribam. Lai iekļūtu Drošības padomē, ir nepieciešams 2/3 dalībvalstu atbalsts, tas ir, jāiegūst 129 balsis no 193. Protams, ir skaidrs, ka mūs zina partneri un draugi Eiropā, Ziemeļamerikā un citur, bet es domāju, ka lielākajā daļā

pasaules – Āfrikā, Dienvidamerikā, Okeānijā, Āzijā u. c. – Latvijas valsts un Latvijas vārds nav pārmērīgi populārs. Ja mēs ietu, piemēram, Deli pa ielu un jautātu cilvēkiem, kas ir Latvija un kur tā atrodas, esmu pārliecināts, ka lielākā daļa to noteikti nezinātu. Starp citu, arī otrādi ir tas pats. Nupat jauniešu pārstāve teica, ka jauniešu vidū bija aptauja, kurā tika jautāts, ko jūs zināt par Apvienotajām Nācijām, un atbilde bija tāda pati kā mana hipotētiskā atbilde par Latviju Deli ielās – lielākoties nezina neko.

Kā jau es teicu, ir nepieciešamas 129 balsis no 193, lai ANO Drošības padomē, sākot ar 2026. gadu (2025. gadā ir vēlēšanas), būtu pārstāvēta arī Latvija. Tas nozīmē, ka ir nepieciešams liels darbs, lai padarītu Latviju pazīstamu, un nevis tikai pazīstamu ar Latviju kā tādu, bet ar to, ko Latvija vēlas, kāds būs Latvijas pienesums, kas būs interesanti šim 129 valstīm. Jo kādēļ gan lai tās balsotu par mums? Tas ir ļoti būtisks jautājums un liels uzdevums. Es pat teiktu tā, ka globālā mērogā lielāka uzdevuma vispār nav, taču es domāju, ka Latvija ir gatava uzņemties šo uzdevumu, izvirzīt šo mērķi un arī to sasniegt. Tādēļ es arī vēlos iesākt šodien sarunu par mūsu ceļu uz ANO Drošības padomi.

Pēdējo reizi tiekoties ar Igaunijas prezidenti (Igaunija patlaban ir Drošības padomes locekle), mēs ilgi runājām tieši par to, kā Igaunija tika līdz Drošības padomei (ši kampaņa sākās 5–6 gadus pirms ievēlēšanas arvien intensificējoties), ko Igaunija tagad dara Drošības padomē un kā tā virza savus jautājumus, Eiropas jautājumus un globālos jautājumus. Jo ANO ir globāla organizācija, un mums kā pasaules daļai ir jābūt gataviem dot savu pienesumu arī pasaules problēmu risināšanā.

Atklājot šīs dienas sarunu, es jau tagad zinu, ka tā būs ļoti auglīga un interesanta, un mēs aiziesim mājās ar daudzām jaunām atziņām un uzdevumiem, kas mums visiem būs jā dara. Paldies jums!



<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-uzruna-diskusija-par-latvijas-interesem-un-iespejamano-saistiba-ar-organizacijas-75-gadskartu>